

Haurida

Besiktning av kalkmåleri 2015-06-02
Gunnar Nordanskog & Eva Ringborg

Sammanfattning

Målningarna i koret övermåladades 1895, framtogs 1963-65 och konserverades 2007 av Jönköpings länsmuseum.

Åtgärd: puts och måleri är stabilt, ingen åtgärd föreslås. Ombesiktning senast 2026.

Kalkmålningarnas tillkomst

De äldsta delarna av Haurida timmerkyrka dateras till 1300-talet, och på 1400-talet tillbyggdes ett kor av sten, med mycket fragmentariska kalkmålningar. Sten Peterson anger 1400-tal som datering, men 1600-tal förefaller rimligare. Arkivalierna anger att kyrkan har haft målningar från 1600-talet, vilket också har återfunnits på virke som användes som byggnadsmaterial vid en ombyggnad 1760 (Berggren 1996).

De målade scenerna har avdelats av lodräta röda streck. Nedanför figurscenerna har funnits en draperimålning. Längs taket löper timmerstockar som är bemålade med vad som förefaller vara limfärg (konserveringsrapport 2007). Förutom blomdekor och änglahuvuden är stockarna bemålade med bibeltexter som förklarar väggarnas kalkmålningar.

Kalkmålningarna överputsades senast 1895, men framtogs 1963-65 av Sven Wahlgren och konserverades åter 2007. Flera bättringsmålningar och putslagningar tycks dock ha gjorts och det är svårt att reda ut putsens stratigrafi.

Beskrivning av korets kalkmålningar

Norra väggen mot sakristian har mycket fragmentariska målningar. Vid framtagningen 1963-65 gjordes utsparningar av det bevarade måleriet och på flera ställen är det kraftigt retuscherat, men det går ändå inte att utläsa något tydligt bildprogram på denna vägg.

Korets norra vägg. Ovan nuläge, t.v. under framtagningen 1963-65 (foto JLM)

Östra väggen har en draperimålning runt fönstret som idag är dold av 1723 års altaruppsats som återfick sin plats 1963. Omkringliggande kalkmålningar är mycket fragmentariska.

Korets östra vägg under framtagningen 1963-65 (foto JLM)

Södra väggen har det bäst bevarade måleriet, på den västra sidan om fönstret. Här syns en korsfästelsescen med Kristus omgiven av Maria och Johannes, den senare försedd med en namntext. I bakgrunden syns hus med trappstengavlar.

Korets södra vägg, korsfästelsescenen. T.h. översikt, nedan Kristus på korset.

Korets södra vägg, nedre delen av korsfästelsescenen.

Timmerstockarna längs taket är dekorerade med blomstänglar, bibeltexter och änglahuvuden. Måleriet förefaller stabilt efter den senaste konserveringen, men på västra sidan finns ett skarpt gulaktigt parti som kan vara mögel. Denna timmerstock var kraftigt mögelangripen före konserveringen 2007.

Västra korväggen, målad timmerstock mot taket. T.h. översikt, nedan. detalj av eventuell gulaktig mögeltillväxt.

Besiktningsdatum 2015-06-02

Foto Gunnar Nordanskog där inget annat anges.

Rapport sammanställd av Gunnar Nordanskog 2015-06-08

Granskad av Eva Ringborg

Källor

Berggren, Jan-Erik 1996: *Haurida kyrka*. Haurida kyrkoråd och hembygdsförening.

Ekre, Ninni 2008: *Haurida kyrka. Korvägg, altaruppsats och predikstol*. Jönköpings läns museum. Konserveringsrapport 2007:149.

Peterson, Sten 2003: Kalkmåleriinventering, Linköpings stift.

Jönköpings läns museum, topografiska arkivet. Foton från restaureringen 1963-64.